

Bruksela, 2 czerwca 2023 r.
(OR. en)

9935/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0347(COD)

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitety Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	14217/23 + ADD 1
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona) – Debata orientacyjna

Z myślą o debacie orientacyjnej na posiedzeniu Rady (ds. Środowiska) w dniu 20 czerwca 2023 r. delegacje otrzymują w załączeniu notę informacyjną oraz pytania przygotowane przez prezydencję, by pomóc w ustrukturyzowaniu dyskusji.

Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z tą notą informacyjną i z pytaniami, w wersji przedstawionej w załączniku, i o przekazanie ich Radzie z myślą o wspomnianej debacie orientacyjnej.

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona)**– Debata orientacyjna –**

Czyste powietrze ma zasadnicze znaczenie dla zdrowia ludzi i ochrony środowiska. W ostatnich dziesięcioleciach jakość powietrza w UE znacznie się polepszyła, lecz zanieczyszczeniu powietrza przypisuje się nadal około 300 000 przedwczesnych zgonów rocznie oraz wiele chorób i jest ono wciąż główną środowiskową przyczyną przedwczesnych zgonów w UE.

Obecne dyrektywy w sprawie jakości powietrza¹ stanowią część ram polityki czystego powietrza, które obejmują również inne przepisy ustalające normy emisji z kluczowych źródeł i regulujące redukcję krajowych emisji. Na zanieczyszczenie powietrza oddziałują również inne polityki mające wpływ na transport, przemysł, energetykę, rolnictwo i inne sektory.

W opublikowanej w 2019 r. przez Komisję Europejską ocenie adekwatności stwierdzono, że dyrektywy w sprawie jakości powietrza przyczyniły się częściowo do poprawy jakości powietrza i spełnienia norm jakości powietrza, jednak nie wszystkie cele określone w tych dyrektywach zostały do tej pory osiągnięte.

Zgodnie z poczynionym przez Komisję w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu zobowiązaniem², które potwierdziła w swoim komunikacie w sprawie „Planu działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby”³, proponowana zmiana obowiązujących dyrektyw w sprawie jakości powietrza łączy obie dyrektywy w jedną i ma na celu ściślejsze dostosowanie unijnych norm jakości powietrza do zaleceń WHO, poprawę ram prawnych oraz udoskonalenie monitorowania jakości powietrza, modelowania oraz planów ochrony powietrza.

¹ Dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu oraz dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.

² Dok. 15051/19 + ADD 1.

³ Dok. 8753/21 + ADD 1–3.

Stan prac w Radzie

W dniu 26 października 2022 r. Komisja przyjęła swój wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona)⁴. W dniu 18 listopada 2022 r. Komisja przedstawiła wniosek i towarzyszącą mu ocenę skutków regulacji Grupie Roboczej ds. Środowiska. Wniosek przedstawiono następnie Radzie (ds. Środowiska) na jej posiedzeniu w dniu 20 grudnia 2022 r.

Począwszy od stycznia Grupa Robocza ds. Środowiska analizowała wniosek na pięciu posiedzeniach podczas szwedzkiej prezydencji. Grupa robocza omówiła również bardziej szczegółowo art. 1–11, a prezydencja przedstawiła pierwszy kompromisowy tekst obejmujący te artykuły.

Dotychczasowe dyskusje na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska miały pozytywny i konstruktywny charakter i umożliwiły doprecyzowanie wielu punktów wniosku. Ogólnie rzecz biorąc, wiele delegacji pozytywnie odnosi się do wniosku, ale niektóre mają również obawy co do kosztów związanych z ambitniejszymi normami jakości powietrza i z zarządzaniem, a także co do innych aspektów wniosku, w tym jego powiązań z innymi aktami prawnymi mającymi wpływ na jakość powietrza oraz z przepisami dotyczącymi dostępu do wymiaru sprawiedliwości, odszkodowań i kar.

Tematy do dyskusji

Aby zapewnić wytyczne do dalszych prac na szczeblu technicznym, prezydencja zwraca się do Rady (ds. Środowiska), by na posiedzeniu w dniu 20 czerwca 2023 r. bardziej szczegółowo omówiła następujące tematy.

⁴ Dok. 14217/22 + ADD 1–8.

Ogólny poziom ambicji w zakresie rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza

Zaktualizowane i zaostrzone normy jakości powietrza stanowią zasadniczą część wniosku. W oparciu o badania naukowe i nową wiedzę na temat wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie WHO zaktualizowała w 2021 r. swoje wytyczne dotyczące jakości powietrza. Po dokonaniu oceny różnych pakietów w sprawie polityki Komisja zaproponowała zestaw norm jakości powietrza, w tym wartości dopuszczalne dla 11 substancji oraz wartość docelową dla ozonu; mają one zostać osiągnięte do 2030 r. Proponowane wartości dopuszczalne ustalone są na poziomach, które zakładają „bliższe dostosowanie” do wytycznych WHO. Określony na 2030 r. termin ma zapewnić wystarczający przedział czasowy oraz czas na koordynację z powiązаныmi politykami, takimi jak pakiet „Gotowi na 55”. Proponuje się przeprowadzanie co pięć lat przeglądu, aby ocenić, czy normy określone w proponowanej dyrektywie są nadal właściwe, czy też należy je zmienić, by zapewnić dostosowanie do wytycznych WHO i stałe postępy na drodze do osiągnięcia nietoksycznego środowiska w 2050 r.

Oprócz ostatecznie zaproponowanych wartości dopuszczalnych Komisja rozważała dwa inne warianty: mniej rygorystyczne wartości dopuszczalne prowadzące do „częściowego dostosowania” lub bardziej rygorystyczne wartości prowadzące do „pełnego dostosowania” do wytycznych WHO. Z przeprowadzonej przez Komisję oceny skutków wynika, że wszystkie trzy warianty przyniosłyby znaczne korzyści dla zdrowia i środowiska, przewyższające – choć w różnym stopniu – koszty. Niezależnie od tego dyskusje na forum Grupy Roboczej ds. Środowiska wskazują, że zdaniem niektórych delegacji koszty administracyjne i inne koszty związane z osiągnięciem proponowanych wartości dopuszczalnych są zbyt uciążliwe ze względu na ograniczenia gospodarcze.

Czynniki istotne dla osiągnięcia proponowanych norm jakości powietrza

Oprócz ustanowienia nowych norm jakości powietrza we wniosku zaktualizowano i rozwinięto kilka innych części ram polityki w zakresie jakości powietrza, by zwiększyć skuteczność wysiłków na rzecz poprawy jakości powietrza i osiągnięcia norm jego jakości. Obejmuje to na przykład przepisy dotyczące: planów ochrony powietrza; zapobiegania naruszeniom norm jakości powietrza lub dopilnowania, by naruszenia te trwały jak najkrócej; sposobu i miejsca oceniania i monitorowania jakości powietrza; współpracy między państwami członkowskimi w zakresie zanieczyszczenia transgranicznego; wykorzystania modelowania jakości powietrza; oraz informacji publicznych dotyczących jakości powietrza.

Grupa Robocza ds. Środowiska szczegółowo omówiła te przepisy, a jednocześnie odniosła się do takich aspektów, jak potrzeba harmonizacji między państwami członkowskimi w interesie porównywalności, koszty administracyjne związane z ambitniejszym monitorowaniem i oceną, transgraniczne aspekty zanieczyszczenia powietrza, nowe przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości i odszkodowań oraz ulepszone przepisy dotyczące kar.

Jak wspomniano powyżej, stan zanieczyszczenia powietrza zależy również od innych polityk, które wpływają na kluczowe działania i sektory. Szczególne znaczenie ma szereg obecnie negocjowanych wniosków, w tym np. dotyczących norm emisji Euro 7 dla pojazdów drogowych, norm CO₂ dla pojazdów ciężkich oraz przeglądu dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych. Delegacje wskazały, że ważne jest, by te i inne akty prawne mające wpływ na jakość powietrza, miały ustalone poziomy ambicji spójne z normami jakości powietrza, które zostaną ustanowione w ramach obecnego przeglądu dyrektyw w sprawie jakości powietrza.

Pytania do ministrów

Aby ukierunkować dalsze prace nad tym dossier, ministrowie proszeni są o przeprowadzenie wymiany poglądów w oparciu o następujące pytania:

1. Czy uważają Państwo, że proponowane normy jakości powietrza i ich wejście w życie od 2030 r. prezentują odpowiedni poziom ambicji w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza?
2. Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze czynniki służące osiągnięciu tych norm jakości powietrza i długofalowego celu polegającego na eliminacji zanieczyszczeń powietrza? Czy są one odpowiednio uwzględnione w proponowanej dyrektywie?